Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Femte Afdeling)

6. oktober 2021*

»Præjudiciel forelæggelse – ophavsret og beslægtede rettigheder – retlig beskyttelse af edb-programmer – direktiv 91/250/EØF – artikel 5 – undtagelser fra enerettighederne – handlinger, som er nødvendige for, at den, der retmæssigt har erhvervet et edb-program, kan korrigere fejl – begreb – artikel 6 – dekompilering – betingelser«

I sag C-13/20,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af cour d'appel de Bruxelles (appeldomstolen i Bruxelles, Belgien) ved afgørelse af 20. december 2019, indgået til Domstolen den 14. januar 2020, i sagen

Top System SA

mod

État belge,

har

DOMSTOLEN (Femte Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, E. Regan, og dommerne M. Ilešič (refererende dommer), E. Juhász, C. Lycourgos og I. Jarukaitis,

generaladvokat: M. Szpunar,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

– Top System SA ved avocats É. Wery og M. Cock,

– État belge ved avocat M. Le Borne,

– Europa-Kommissionen ved É. Gippini Fournier og J. Samnadda, som befuldmægtigede,

* Processprog: fransk.

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 10. marts 2021,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 5, stk. 1, i Rådets direktiv 91/250/EØF af 14. maj 1991 om retlig beskyttelse af edb-programmer (EFT 1991, L 122, s. 42).

2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem Top System SA og État belge (den belgiske stat) vedrørende en dekompilering, som Selor – den føderale forvaltnings udvælgelseskontor (Belgien) – har foretaget af et edb-program, der er udviklet af Top System, og som er en del af en applikation, som dette udvælgelseskontor er indehaver af en brugerlicens til.

Retsforskrifter

EU-retten

3 I 17.-23. betragtning til direktiv 91/250 anføres følgende:

»[O]phavsmandens eneret til at hindre uretmæssig reproduktion af sit værk må, når der er tale om edb-programmer, underlægges en begrænset undtagelse med henblik på at tillade reproduktion, der er teknisk nødvendig for, at det pågældende program kan benyttes af den, der lovligt har erhvervet det; dette betyder, at handlinger som indlæsning og kørsel, der er nødvendige for anvendelsen af en kopi af et program, som er lovligt erhvervet, herunder rettelse af fejl deri, ikke må forbydes ved aftale; når intet særligt er aftalt, herunder når en kopi af et program er solgt, må enhver anden handling, der er nødvendig for anvendelsen af kopien af et program, udføres i overensstemmelse med dens formål af den, der lovligt har erhvervet kopien.

[E]n person, der har ret til at benytte et edb-program, bør ikke hindres i at udføre handlinger, der er nødvendige for at besigtige, undersøge eller afprøve, hvordan edb-programmet fungerer, forudsat at sådanne handlinger ikke krænker ophavsretten til edb-programmet.

[U]retmæssig reproduktion, oversættelse, bearbejdelse eller omarbejdelse af formen af den kode, hvori en kopi af et edb-program er gjort tilgængelig, udgør en krænkelse af ophavsmandens enerettigheder.

[I]midlertid kan der forekomme situationer, hvor en sådan reproduktion af et edb-programs kode og oversættelse af kodens form som omhandlet i artikel 4, litra a) og b), er en forudsætning for at skaffe de oplysninger, der er nødvendige for at tilvejebringe interoperabilitet mellem et selvstændigt udviklet edb-program og andre edb-programmer.

[U]nder disse ganske bestemte omstændigheder skal det derfor betragtes som lovligt og i overensstemmelse med god forretningsskik, at en person, der har ret til at benytte et edb-program, eller en person, der handler på dennes vegne, foretager reproduktion og oversættelse, og dette skal derfor anses for ikke at kræve rettighedshaverens tilladelse.

[F]ormålet med denne undtagelse er at gøre det muligt at forbinde alle komponenter i et edb-system, herunder komponenter af forskellige fabrikater, således at de kan arbejde sammen.

[D]enne undtagelse fra ophavsmandens eneret må ikke benyttes på en måde, som gør indgreb i rettighedshaverens legitime interesser eller er i modstrid med den normale udnyttelse af edb-programmet.«

4 Direktivets artikel 1 har følgende ordlyd:

»1. I henhold til bestemmelserne i dette direktiv skal medlemsstaterne give edb-programmer ophavsretlig beskyttelse som litterære værker efter […]konventionen til værn for litterære og kunstneriske værker[, undertegnet i Bern den 9. september 1886 (Parisakten af 24.7.1971), som affattet efter ændringen af 28. september 1979]. I dette direktiv omfatter udtrykket »edb-program« forberedende designmateriale hertil.

2. Beskyttelsen i henhold til dette direktiv finder anvendelse på enhver form, hvori et edb-program udtrykkes. Idéer og principper, som ligger til grund for de enkelte elementer i et edb-program, herunder sådanne idéer og principper, som ligger til grund for dets grænseflader, nyder ikke ophavsretlig beskyttelse efter dette direktiv.

3. Et edb-program skal nyde beskyttelse, hvis det er originalt i den forstand, at det er ophavsmandens egen intellektuelle frembringelse. Der gælder ikke andre kriterier for, om et edb-program er berettiget til beskyttelse.«

5 Dette direktivs artikel 4 med overskriften »De enkelte enerettigheder« bestemmer:

»Uden at dette berører bestemmelserne i artikel 5 og 6, skal den eneret, som tilkommer rettighedshaveren som defineret i artikel 2, omfatte ret til at foretage eller tillade:

a) [V]arig eller midlertidig, hel eller delvis reproduktion af et edb-program på en hvilken som helst måde og i en hvilken som helst form. Hvis indlæsning, visning på skærm, kørsel, overførsel eller lagring af edb-programmet nødvendiggør reproduktion af edb-programmet, forudsætter en sådan reproduktion rettighedshaverens tilladelse.

b) [O]versættelse, bearbejdelse, arrangement og enhver anden omformet gengivelse af et edb-program samt reproduktion af resultaterne heraf, uden at dette berører de rettigheder, som tilkommer den person, som omformer programmet.

c) [E]nhver form for offentlig spredning, herunder udlejning, af det originale edb-program eller kopier deraf. Første gang en kopi af et edb-program sælges i [Den Europæiske Union] af rettighedshaveren eller med dennes tilladelse, er rettighedshaverens ret til at sprede den pågældende kopi inden for [Unionen] udtømt, med undtagelse af retten til at udøve kontrol med yderligere udlejning af edb-programmet eller af en kopi deraf.«

6 Samme direktivs artikel 5 med overskriften »Undtagelser fra enerettighederne« bestemmer:

»1. Medmindre andet udtrykkeligt er fastsat ved aftale, kræver de i artikel 4, litra a) og b), nævnte handlinger ikke tilladelse fra rettighedshaveren, når de er nødvendige for, at den, der retmæssigt har erhvervet edb-programmet, kan benytte det efter dets formål, herunder til korrektion af fejl.

2. Det kan ikke ved aftale forhindres, at en person, der har ret til at benytte et edb-program, laver en sikkerhedskopi, for så vidt det er nødvendigt for denne benyttelse.

3. Den, der har ret til at benytte en kopi af et edb-program, kan uden rettighedshaverens tilladelse besigtige, undersøge eller afprøve edb-programmet for at fastslå, hvilke idéer og principper der ligger til grund for de enkelte elementer af edb-programmet, hvis dette sker i forbindelse med sådanne handlinger som indlæsning, visning på skærm, kørsel, overførsel eller lagring af edb-programmet, som han er berettiget til at udføre.«

7 Artikel 6 i direktiv 91/250 med overskriften »Dekompilering« har følgende ordlyd:

»1. Rettighedshaverens tilladelse kræves ikke, når reproduktion af koden eller oversættelse af kodens form som omhandlet i artikel 4, litra a) og b), er en forudsætning for at skaffe de oplysninger, der er nødvendige for at tilvejebringe interoperabilitet mellem et selvstændigt udviklet edb-program og andre edb-programmer, forudsat at følgende betingelser er opfyldt:

a) [H]andlingerne udføres af licenshaveren eller af en anden person, der har ret til at benytte en kopi af et edb-program, eller på disses vegne af en person, der har tilladelse hertil.

b) [D]e oplysninger, der er nødvendige for at tilvejebringe interoperabilitet, har ikke tidligere været let og hurtigt tilgængelige for de i litra a) nævnte personer.

c) [H]andlingerne er begrænset til de dele af det oprindelige edb-program, der er nødvendige for at opnå interoperabilitet.

2. Bestemmelserne i stk. 1 må ikke åbne mulighed for, at oplysninger indhentet i forbindelse med anvendelse heraf:

a) benyttes til andre formål end at gøre det selvstændigt udviklede edb-program interoperabelt

b) videregives til tredjemand, undtagen når dette er nødvendigt for at gøre det selvstændigt udviklede edb-program interoperabelt, eller

c) benyttes til udvikling, fremstilling eller markedsføring af et edb-program, der i sin udtryksform i vid udstrækning svarer til det oprindelige, eller til nogen som helst anden handling, som krænker ophavsretten.

3. I overensstemmelse med bestemmelserne i […]konventionen til værn for litterære og kunstneriske værker må bestemmelserne i denne artikel ikke fortolkes således, at de finder anvendelse på en måde, som på urimelig måde gør indgreb i rettighedshaverens legitime interesser eller er i modstrid med den normale udnyttelse af edb-programmet.«

8 Dette direktivs artikel 9, stk. 1, har følgende ordlyd:

»[…] Aftalemæssige bestemmelser, som strider mod artikel 6 eller mod undtagelserne i artikel 5, stk. 2 og 3, er ugyldige.«

9 Direktiv 91/250 blev ophævet og kodificeret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/24/EF af 23. april 2009 om retlig beskyttelse af edb-programmer (EUT 2009, L 111, s. 16). Det er imidlertid direktiv 91/250, som finder anvendelse ratione temporis på de faktiske omstændigheder i hovedsagen.

Belgisk ret

10 Loi du 30 juin 1994 transposant en droit belge la directive européenne du 14 mai 1991 concernant la protection juridique des programmes d'ordinateur (lov af 30.6.1994 om gennemførelse i belgisk ret af EU-direktivet af 14.5.1991 om retlig beskyttelse af edb-programmer) (*Moniteur belge* af 27.7.1994, s. 19315), som ændret ved loi du 15 mai 2007 relative à la répression de la contrefaçon et de la piraterie de droits de propriété intellectuelle (lov af 15.5.2007 om bekæmpelse af forfalskning og piratkopiering af intellektuelle ejendomsrettigheder (*Moniteur belge* af 18.7.2007, s. 38734) (herefter »LPO«), bestemmer følgende i artikel 5:

»Uden at dette berører bestemmelserne i artikel 6 og 7, omfatter ejendomsrettigheder:

a) Varig eller midlertidig, hel eller delvis reproduktion af et edb-program på en hvilken som helst måde og i en hvilken som helst form. Hvis indlæsning, visning på skærm, kørsel, overførsel eller lagring af edb-programmet nødvendiggør reproduktion af edb-programmet, forudsætter en sådan reproduktion rettighedshaverens tilladelse.

b) Oversættelse, bearbejdelse, arrangement og enhver anden omformet gengivelse af et edb-program samt reproduktion af resultaterne heraf, uden at dette berører de rettigheder, som tilkommer den person, som omformer programmet

[…]«

11 LPO's artikel 6 bestemmer:

»1. Medmindre andet udtrykkeligt er fastsat ved aftale, kræver de i artikel 5, litra a) og b), nævnte handlinger ikke tilladelse fra rettighedshaveren, når de er nødvendige for, at den, der har ret til at benytte edb-programmet, kan benytte det efter dets formål, herunder til korrektion af fejl.

[…]

3. Den, der har ret til at benytte edb-programmet, kan uden rettighedshaverens tilladelse besigtige, undersøge eller afprøve programmets funktion med henblik på at fastlægge de idéer og principper, der ligger til grund for et element i programmet, hvis dette sker, mens vedkommende foretager en handling i form af indlæsning, visning, kørsel, overførsel eller lagring af edb-programmet, som han er berettiget til at foretage.«

12 LPO's artikel 7 har følgende ordlyd:

»1. Rettighedshaverens tilladelse kræves ikke, når reproduktion af koden eller oversættelse af kodens form som omhandlet i artikel 5, litra a) og b), er en forudsætning for at skaffe de oplysninger, der er nødvendige for at tilvejebringe interoperabilitet mellem et selvstændigt udviklet edb-program og andre edb-programmer, forudsat at følgende betingelser er opfyldt:

a) Reproduktion og oversættelse udføres af en person, der har ret til at benytte en kopi af et edb-program, eller på disses vegne af en person, der har tilladelse hertil.

b) De oplysninger, der er nødvendige for at tilvejebringe interoperabilitet, har ikke tidligere været let og hurtigt tilgængelige for den pågældende.

c) Reproduktion og oversættelse er begrænset til de dele af det oprindelige program, der er nødvendige for denne interoperabilitet.

2. Bestemmelserne i foregående stykke må ikke åbne mulighed for, at oplysninger indhentet i forbindelse med anvendelse heraf:

a) benyttes til andre formål end at gøre det selvstændigt udviklede edb-program interoperabelt

b) videregives til tredjemand, undtagen når dette er nødvendigt for at gøre det selvstændigt udviklede edb-program interoperabelt, eller

c) benyttes til udvikling, fremstilling eller markedsføring af et edb-program, der i sin udtryksform i vid udstrækning svarer til det oprindelige, eller til nogen som helst anden handling, som krænker ophavsretten.

3. Nævnte artikel må ikke anvendes på en måde, som på urimelig måde gør indgreb i rettighedshaverens legitime interesser eller er i modstrid med den normale udnyttelse af edb-programmet.«

Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

13 Top System er et selskab i henhold til belgisk ret, der udvikler edb-programmer og leverer forskellige edb-ydelser.

14 Selor er den offentlige institution, der i Belgien er ansvarlig for udvælgelse og vejledning af kommende medarbejdere i de forskellige offentlige tjenester inden for forvaltningen. Efter at Selor blev integreret i den føderale offentlige tjeneste »Stratégie et Appui« (strategi og støtte), indtrådte État belge i Selors sted som sagsøgt i hovedsagen.

15 Top System har siden 1990 samarbejdet med Selor, på hvis vegne selskabet leverer IT-udviklings- og vedligeholdelsesydelser.

16 Med henblik på at opfylde sine opgaver indførte Selor gradvist IT-værktøjer, der skulle gøre det muligt at indgive online-ansøgninger og behandle disse.

17 Efter anmodning fra Selor har Top System udviklet flere applikationer, der dels indeholder funktionaliteter fra selskabets software benævnt »Top System Framework« (herefter »TSF«), dels funktionaliteter, der har til formål at opfylde Selors særlige behov.

18 Selor er indehaver af en brugerlicens til de applikationer, som Top System har udviklet.

19 Den 6. februar 2008 indgik Selor og Top System en aftale om installation og konfigurering af et nyt udviklingsmiljø og om kilderne til Selors applikationers integration i og migration til dette nye miljø.

20 I perioden fra juni til oktober 2008 blev der udvekslet en række e-mails mellem Selor og Top System om problemer med funktionaliteten af visse applikationer, som anvender TSF.

21 Da det ikke lykkedes Top System at nå til enighed med Selor om løsningen af disse problemer, anlagde selskabet den 6. juli 2009 sag mod Selor og État belge ved tribunal de commerce de Bruxelles (handelsretten i Bruxelles, Belgien) bl.a. med påstand om, at det blev fastslået, at Selor havde dekompileret TSF i strid med Top Systems eneret til denne software. Top System nedlagde ligeledes påstand om, at Selor og État belge skulle tilpligtes at betale selskabet erstatning for dekompileringen og kopien af kildekoderne til den nævnte software med tillæg af udligningsrenter fra den anslåede dato for dekompileringen, dvs. senest fra den 18. december 2008.

22 Den 26. november 2009 blev sagen henvist til tribunal de première instance de Bruxelles (retten i første instans i Bruxelles, Belgien), som ved dom af 19. marts 2013 i det væsentlige frifandt État belge.

23 Top System appellerede denne dom til den forelæggende ret, cour d'appel de Bruxelles (appeldomstolen i Bruxelles).

24 Top System har for denne ret gjort gældende, at Selor har foretaget en ulovlig dekompilering af TSF. Ifølge Top System kan dekompilering i henhold til LPO's artikel 6 og 7 kun foretages på grundlag af en tilladelse fra ophavsmanden eller dennes rettighedserhverver, eller for at tilvejebringe interoperabilitet. Dekompilering er derimod ikke tilladt med henblik på at korrigere fejl, der påvirker programmets funktion.

25 Selor har erkendt at have foretaget en dekompilering af en del af TSF med henblik på at deaktivere en fejlagtig funktion. Selor har imidlertid bl.a. gjort gældende, at Selor i henhold til LPO's artikel 6, stk. 1, var berettiget til at foretage denne dekompilering for at korrigere visse designfejl, der påvirkede TSF, og som gjorde det umuligt at anvende softwaren på en måde, der stemte overens med dens formål. Selor har ligeledes påberåbt sig sin ret i henhold til LPO's artikel 6, stk. 3, til at besigtige, undersøge eller afprøve edb-programmet for at fastslå, hvilke idéer og principper der ligger til grund for de pågældende funktioner i TSF med henblik på at kunne forebygge de blokeringer, som designfejlene forårsagede.

26 Den forelæggende ret er af den opfattelse, at det med henblik på at afgøre, om Selor var berettiget til at foretage den nævnte dekompilering i henhold til LPO's artikel 6, stk. 1, tilkommer den at efterprøve, om en dekompilering af hele eller dele af et edb-program henhører under de handlinger, der er nævnt i LPO's artikel 5, litra a) og b).

27 Under disse omstændigheder har cour d'appel de Paris (appeldomstolen i Bruxelles) besluttet at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Skal artikel 5, stk. 1, i [direktiv 91/250] fortolkes således, at den, der retmæssigt har erhvervet et edb-program, kan dekompilere hele dette program eller en del af det, når denne dekompilering er nødvendig for, at den pågældende kan korrigere fejl ved programmets funktion, herunder når korrektionen består i at deaktivere en funktion, der forhindrer [en applikation, der udgør en del af] det pågældende program[,] i at fungere korrekt?

2) Såfremt spørgsmålet besvares bekræftende, skal betingelserne i direktivets artikel 6 eller andre betingelser da desuden være opfyldt?«

Om de præjudicielle spørgsmål

Det første spørgsmål

28 Med sit første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 5, stk. 1, i direktiv 91/250 skal fortolkes således, at den, der retmæssigt har erhvervet et edb-program, har ret til at dekompilere hele dette program eller en del af det for at korrigere fejl, der påvirker programmets funktion, herunder når korrektionen består i at deaktivere en funktion, der forhindrer en applikation, der udgør en del af det pågældende program, i at fungere korrekt.

29 I henhold til artikel 4, litra a), i direktiv 91/250, der fastlægger de enerettigheder, som tilkommer ophavsmænd til edb-programmer, har indehaveren af ophavsretten til et edb-program eneretten til at foretage eller tillade varig eller midlertidig, hel eller delvis reproduktion af dette edb-program på en hvilken som helst måde og i en hvilken som helst form, uden at dette berører undtagelserne direktivets i artikel 5 og 6.

30 Uden at det berører samme undtagelser, giver artikel 4, litra b), i direktiv 91/250 rettighedshaveren eneretten til at foretage eller tillade oversættelse, bearbejdelse, arrangement og enhver anden omformet gengivelse af et edb-program samt reproduktion af resultaterne heraf.

31 Artikel 5, stk. 1, i direktiv 91/250 bestemmer imidlertid, at når de i artikel 4, litra a) og b), opregnede handlinger er nødvendige for, at den, der retmæssigt har erhvervet edb-programmet, kan benytte det efter dets formål, herunder til korrektion af fejl, kræver de ikke tilladelse fra rettighedshaveren, medmindre andet udtrykkeligt er fastsat ved aftale.

32 I henhold til artikel 6 i direktiv 91/250 med overskriften »Dekompilering« kræves rettighedshaverens tilladelse heller ikke, når reproduktion af koden eller oversættelse af kodens form i henhold til direktivets artikel 4, litra a) og b), er en forudsætning for at skaffe de oplysninger, som er nødvendige for at tilvejebringe interoperabilitet mellem et selvstændigt udviklet edb-program og andre edb-programmer, forudsat at visse betingelser er opfyldt.

33 Det skal bemærkes, at dekompilering ikke som sådan er blandt de handlinger, der er opregnet i artikel 4, litra a) og b), i direktiv 91/250, som direktivets artikel 5, stk. 1, henviser til.

34 Når dette er sagt, skal det efterprøves, om de handlinger, der er nødvendige for at dekompilere et edb-program, uanset denne omstændighed kan være omfattet af anvendelsesområdet for direktivets artikel 4, litra a) og/eller b).

35 Med henblik herpå skal det indledningsvis bemærkes, således som generaladvokaten har anført i punkt 39 i forslaget til afgørelse, at et edb-program oprindeligt er udformet som en »kildekode« på et letforståeligt programmeringssprog, der efterfølgende ved hjælp af et program, som kaldes »kompilator«, omdannes til en form, der kan forstås og udføres af en computer, en såkaldt »objektkode«. Den handling, hvorved kildekoden omdannes til en objektkode, kaldes kompilering.

36 Det skal i denne forbindelse bemærkes, at et edb-programs kilde- og objektkode er omfattet af den ophavsretlige beskyttelse af edb-programmer i henhold til artikel 1, stk. 2, i direktiv 91/250, for så vidt som de udgør to former for udtryk af dette edb-program (jf. i denne retning dom af 22.12.2010, Bezpečnostní softwarová asociace, C-393/09, EU:C:2010:816, præmis 34).

37 Omvendt har »dekompilering« til formål at rekonstruere et programs kildekode ud fra dets objektkode. Dekompileringen foretages ved hjælp af et program kaldet »dekompilator«. Som generaladvokaten har fremhævet i punkt 41 i forslaget til afgørelse, gør dekompileringen det normalt ikke muligt at opnå den originale kildekode, men derimod en tredje version af programmet, nemlig en »kvasikildekode«, der på ny kan rekompileres til en objektkode, der gør det muligt for programmet at fungere.

38 Dekompilering udgør derfor en forarbejdning af et programs form, der indebærer en i det mindste delvis og midlertidig reproduktion af koden samt en oversættelse af dens form.

39 Følgelig må det konstateres, at dekompilering af et edb-program indebærer udførelse af handlinger, nemlig reproduktion af programmets kode og oversættelse af denne kodes form, som er omfattet af ophavsmandens enerettigheder i henhold til definitionen i artikel 4, litra a) og b), i direktiv 91/250.

40 Denne fortolkning understøttes af ordlyden af artikel 6, stk. 1, i direktiv 91/250, der, selv om den ifølge sin overskrift henviser til dekompilering, udtrykkeligt henviser til »reproduktion af koden« og til »oversættelse af kodens form som omhandlet i [dette direktivs] artikel 4, litra a) og b)«. Det følger heraf, at begrebet »dekompilering« i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i dette direktiv, faktisk henhører under de enerettigheder, som ophavsmanden til et edb-program har i henhold til sidstnævnte bestemmelse.

41 I henhold til artikel 5, stk. 1, i direktiv 91/250 kan den, der retmæssigt har erhvervet et edb-program, foretage alle de handlinger, som er opregnet i dette direktivs artikel 4, litra a) og b), herunder handlinger bestående i reproduktion af koden eller oversættelse af kodens form uden forudgående tilladelse fra rettighedshaveren, når de er nødvendige for anvendelsen af programmet, herunder til korrektion af fejl, der påvirker programmets funktion.

42 Det følger af det ovenfor anførte, at artikel 5, stk. 1, i direktiv 91/250 skal fortolkes således, at den, der retmæssigt har erhvervet et edb-program, kan dekompilere programmet for at korrigere fejl, der påvirker programmets funktion.

43 Denne fortolkning berøres ikke af artikel 6 i direktiv 91/250, der i modsætning til, hvad Top System har gjort gældende, ikke kan fortolkes således, at dekompilering af et edb-program alene er tilladt, hvis den gennemføres for at tilvejebringe interoperabilitet.

44 Som det fremgår af ordlyden af artikel 6 i direktiv 91/250, indfører bestemmelsen en undtagelse fra rettighedshaverens enerettigheder til et edb-program ved at gøre reproduktion af koden eller oversættelse af kodens form mulig uden forudgående tilladelse fra rettighedshaveren, når disse handlinger er nødvendige for at tilvejebringe interoperabilitet mellem dette program og et selvstændigt udviklet program.

45 Det skal i denne forbindelse for det første bemærkes, at 20. og 21. betragtning til dette direktiv angiver, at der kan forekomme situationer, hvor en reproduktion af et edb-programs kode og oversættelse af kodens form er en forudsætning for at skaffe de oplysninger, der er nødvendige for at tilvejebringe interoperabilitet mellem et selvstændigt udviklet edb-program og andre edb-programmer, og at disse handlinger »under disse ganske bestemte omstændigheder« skal betragtes som lovlig og i overensstemmelse med god forretningsskik, og at dette skal derfor anses for ikke at kræve rettighedshaverens tilladelse.

46 Det fremgår af artikel 6, stk. 1, litra b) og c), i direktiv 91/250, sammenholdt med 19. og 20. betragtning hertil, at EU-lovgiver har ønsket at begrænse rækkevidden af den i disse bestemmelser fastsatte undtagelse for interoperabilitet til situationer, hvor der ikke kan tilvejebringes interoperabilitet mellem et selvstændigt udviklet program og andre programmer på anden måde end ved en dekompilering af det pågældende program.

47 En sådan fortolkning understøttes af artikel 6, stk. 2 og 3, i direktiv 91/250, der bl.a. forbyder, at oplysninger, som er tilvejebragt ved dekompilering, anvendes til andre formål end at tilvejebringe interoperabilitet eller til at udvikle lignende programmer, og som mere generelt udelukker, at dekompileringen kan gennemføres på en måde, som på urimelig måde gør indgreb i rettighedshaverens legitime interesser eller er i modstrid med den normale udnyttelse af det pågældende edb-program.

48 Det kan derimod hverken af artikel 6 i direktiv 91/250, sammenholdt med 19. og 20. betragtning hertil, eller af opbygningen af denne bestemmelse udledes, at EU-lovgiver har haft til hensigt at udelukke enhver mulighed for at reproducere et edb-programs kode og oversætte kodens form uden for de tilfælde, hvor dette finder sted med henblik på at skaffe de oplysninger, der er nødvendige for at tilvejebringe interoperabilitet mellem et selvstændigt udviklet edb-program og andre edb-programmer.

49 Det skal i denne forbindelse bemærkes, at mens artikel 6 i direktiv 91/250 vedrører handlinger, som er nødvendige for at tilvejebringe interoperabilitet mellem selvstændigt udviklede edb-programmer, har direktivets artikel 5, stk. 1, til formål at gøre det muligt for den, der retmæssigt har erhvervet et edb-program, at anvende det efter dets formål. Disse to bestemmelser har således forskellige formål.

50 Det skal for det andet, og som generaladvokaten i det væsentlige har anført i punkt 59 i forslaget til afgørelse, bemærkes, at denne analyse understøttes af forarbejderne til direktiv 91/250, hvoraf det fremgår, at indsættelsen af den nuværende artikel 6 i Europa-Kommissionens oprindelige forslag til direktivet havde til formål specifikt at regulere spørgsmålet om interoperabiliteten mellem programmer skabt af uafhængige ophavsmænd, uden at berøre de bestemmelser, der skal gøre det muligt for den, der retmæssigt har erhvervet programmet, at foretage en normal benyttelse heraf.

51 For det tredje ville en fortolkning af artikel 6 i direktiv 91/250 i den retning, som Top System har foreslået, have til følge, at den effektive virkning af den mulighed, som EU-lovgiver i artikel 5, stk. 1, i direktiv 91/250 udtrykkeligt har indrømmet den, der retmæssigt har erhvervet et program, til at korrigere fejl, der forhindrer, at programmet benyttes i overensstemmelse med dets formål, ville blive bragt i fare.

52 Som generaladvokaten har fremhævet i punkt 79 i forslaget til afgørelse, kræver en korrektion af fejl, der påvirker et edb-programs funktion, oftest, og navnlig når den korrektion, der skal foretages, består i at deaktivere en funktion, der forhindrer en applikation, der udgør en del af det pågældende program, i at fungere korrekt, adgang til kildekoden eller i det mindste til kvasikildekoden til det omhandlede program.

53 På baggrund af ovenstående betragtninger skal det første spørgsmål besvares med, at artikel 5, stk. 1, i direktiv 91/250 skal fortolkes således, at den, der retmæssigt har erhvervet et edb-program, har ret til at dekompilere hele dette program eller en del af det for at korrigere fejl, der påvirker dette programs funktion, herunder når korrektionen består i at deaktivere en funktion, der forhindrer en applikation, der udgør en del af det pågældende program, i at fungere korrekt.

Det andet spørgsmål

54 Med det andet spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 5, stk. 1, i direktiv 91/250 skal fortolkes således, at den retmæssige erhverver af et edb-program, som ønsker at dekompilere programmet for at korrigere fejl, der påvirker dets funktion, skal opfylde betingelserne i direktivets artikel 6 eller andre betingelser.

55 Det skal i denne forbindelse bemærkes, at som fastslået i nærværende doms præmis 49 har undtagelsen i artikel 6 i direktiv 91/250 et andet anvendelsesområde og et andet formål end undtagelsen i direktivets artikel 5, stk. 1. Kravene i artikel 6 finder derfor ikke som sådan anvendelse på undtagelsen i direktivets artikel 5, stk. 1.

56 Det skal imidlertid bemærkes, at i lyset af ordlyden og opbygningen af samt formålet med artikel 5, stk. 1, i direktiv 91/250 er handlinger, som samlet set udgør dekompilering af et edb-program, underlagt visse krav, når de gennemføres i henhold til denne bestemmelse.

57 For det første skal disse handlinger i henhold til bestemmelsens ordlyd være nødvendige for, at den, der retmæssigt har erhvervet edb-programmet, kan benytte det efter dets formål, heriblandt til korrektion af »fejl«.

58 Henset til, at direktiv 91/250 hverken indeholder en henvisning til medlemsstaternes ret eller en relevant definition, skal begrebet »fejl« i denne bestemmelse fortolkes i overensstemmelse med dets sædvanlige betydning i almindelig sprogbrug, idet der skal tages hensyn til den kontekst, hvori det anvendes, og de mål, der forfølges med den lovgivning, som det udgør en del af (dom af 3.6.2021, Ungarn mod Parlamentet, C-650/18, EU:C:2021:426, præmis 83 og den deri nævnte retspraksis).

59 Det skal i denne forbindelse bemærkes, at en fejl inden for IT-området almindeligvis betegner en defekt, der påvirker et edb-program, og som er årsagen til, at edb-programmet fungerer forkert.

60 I overensstemmelse med formålet med artikel 5, stk. 1, i direktiv 91/250, hvortil der er henvist i nærværende doms præmis 49, skal en sådan defekt, der udgør en fejl i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i denne bestemmelse, desuden påvirke muligheden for at benytte det omhandlede program efter dets formål.

61 For det andet fremgår det af ordlyden af artikel 5, stk. 1, i direktiv 91/250, at dekompileringen af et edb-program skal være »nødvendig« for, at den, der retmæssigt har erhvervet et edb-program, kan anvende programmet efter dets formål.

62 Som det er konstateret i denne doms præmis 52, kræver korrektion af fejl, der påvirker benyttelsen af et program i overensstemmelse med dets formål, oftest en ændring af programkoden, og for at kunne foretage denne korrektion kræves adgang til kildekoden eller i det mindste til kvasikildekoden til det omhandlede program.

63 Når kildekoden efter lov eller ifølge en aftale er tilgængelig for erhververen af det pågældende program, kan erhververens dekompilering af programmet imidlertid ikke anses for at være »nødvendig«.

64 For det tredje tillader artikel 5, stk. 1, i direktiv 91/250 i henhold til bestemmelsens ordlyd, at fejl rettes, »medmindre andet udtrykkeligt er fastsat ved aftale«.

65 I øvrigt skal det bemærkes, at ifølge 17. betragtning til direktiv 91/250 må hverken handlinger som indlæsning og kørsel, der er nødvendige for anvendelsen af en kopi af et program, som er lovligt erhvervet, eller rettelse af fejl deri, forbydes ved aftale

66 Artikel 5, stk. 1, i direktiv 91/250, sammenholdt med 18. betragtning hertil, skal dermed forstås således, at parterne ikke ved aftale kan udelukke enhver mulighed for at korrigere fejl.

67 I henhold til denne bestemmelse står det derimod indehaveren og erhververen frit for ved aftale at tilrettelægge fremgangsmåden for udøvelsen af denne mulighed. Parterne kan nærmere bestemt aftale, at indehaveren skal sikre en korrigerende vedligeholdelse af det pågældende program.

68 Heraf følger ligeledes, at hvis der ikke findes sådanne særlige aftalemæssige bestemmelser, kan den retmæssige erhverver af et edb-program uden forudgående tilladelse fra rettighedshaveren udføre de handlinger, der er opregnet i artikel 4, litra a) og b), i direktiv 91/250, herunder dekompilering af programmet, for så vidt som dette er nødvendigt for at rette fejl, der påvirker det pågældende programs funktion.

69 For det fjerde kan en retmæssige erhverver af et edb-program, som har dekompileret programmet for at korrigere fejl, der påvirker dets funktion, ikke anvende resultatet af dekompileringen til andre formål.

70 I henhold til artikel 4, litra b), i direktiv 91/250 har rettighedshaveren nemlig eneret til at foretage eller tillade ikke kun »oversættelse, bearbejdelse, arrangement og enhver anden omformet gengivelse af et edb-program«, men også »reproduktion af resultaterne heraf«, hvilket i tilfælde af dekompilering vil sige af den kildekode eller kvasikildekode, som er en følge af denne handling.

71 Enhver reproduktion af koden forudsætter derfor i henhold til artikel 4, litra b), i direktiv 91/250 tilladelse fra indehaveren af ophavsretten til dette program.

72 Direktivets artikel 4, litra c), forbyder endvidere enhver form for offentlig spredning af en kopi af et edb-program uden samtykke fra rettighedshaveren til programmet, hvilket, således som det fremgår af artikel 1, stk. 2, i direktiv 91/250, ligeledes gælder for kopier af den kildekode eller kvasikildekode, som dekompileringen har resulteret i.

73 Selv om det er ubestridt, at dette direktivs artikel 5 gør det muligt for den, der retmæssigt har erhvervet edb-programmet, at udføre sådanne handlinger uden tilladelse fra rettighedshaveren, gælder dette imidlertid alene, for så vidt som handlingerne er nødvendige for, at den pågældende kan benytte edb-programmet efter dets formål.

74 Henset til ovenstående betragtninger skal det andet spørgsmål besvares med, at artikel 5, stk. 1, i direktiv 91/250 skal fortolkes således, at den retmæssige erhverver af et edb-program, som ønsker at dekompilere programmet for at korrigere fejl, der påvirker dets funktion, ikke skal opfylde betingelserne i dette direktivs artikel 6. Erhververen kan imidlertid kun foretage en sådan dekompilering, når den er nødvendig for gennemførelsen af denne korrektion, og i givet fald under iagttagelse af de vilkår, der er fastsat i aftalen med indehaveren af ophavsretten til nævnte program.

Sagsomkostninger

75 Da sagernes behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra de nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Femte Afdeling) for ret:

1) **Artikel 5, stk. 1, i Rådets direktiv 91/250/EØF af 14. maj 1991 om retlig beskyttelse af edb-programmer skal fortolkes således, at den, der retmæssigt har erhvervet et edb-program, har ret til at dekompilere hele dette program eller en del af det for at korrigere fejl, der påvirker dette programs funktion, herunder når korrektionen består i at deaktivere en funktion, der forhindrer en applikation, der udgør en del af det pågældende program, i at fungere korrekt.**

2) **Artikel 5, stk. 1, i direktiv 91/250 skal fortolkes således, at den retmæssige erhverver af et edb-program, som ønsker at dekompilere programmet for at korrigere fejl, der påvirker dets funktion, ikke skal opfylde betingelserne i dette direktivs artikel 6. Erhververen kan imidlertid kun foretage en sådan dekompilering, når den er nødvendig for gennemførelsen af denne korrektion, og i givet fald under iagttagelse af de vilkår, der er fastsat i aftalen med indehaveren af ophavsretten til nævnte program.**

Underskrifter